LANSERING: Merete Heldal, Anne Sophie Høegh-Omdal og Kristen Heldal lanserer i dag «Junaiten i Lillesand». Kari Michelsen er også med i redaksjonskomiteen.

FOTO: SINDRE HAUGEN MEHL

Boka «Junaiten i Lillesand»

En skatt som byr på massevis av spennende og sterke historier

I dag lanseres «Junaiten i Lillesand». Boka byr på spennende og interessante artikler lekkert illustrert med bilder og fiffige detaljer, og leseren tas med inn i en viktig del av Lillesand historie.

I dag, på den amerikanske nasjonaldagen, lanseres boka om emigrasjonen til Amerika – «Junaiten i Lillesand».

«Det umulige er blitt mulig» skriver redaksjonskomiteen i forordet til boka. For et lite museum ville det være en umulig oppgave å utgi en bok om Junaiten i Lillesand helt på egen hånd, men interessen for temaet har vært overveldende stor, og mange personer har velvillig bidratt slik at det umulige da er blitt mulig.

Bakgrunnen for denne flotte boka er som følger: Sommeren 2012 skulle Lillesand by- og sjøfartsmuseum ha en utstilling om Norges eldste skipsvrak, men rundt påske ble det klart at denne måtte utsettes til 2013. Dermed valgte museet å fokusere på et helt annet tema – utvandringen til Amerika. Utstillingen skulle handle om hva utvandringen betydde for lokalsamfunnet over en periode på 120 år. Leder av museumsnemnda, Berit Eide Johnsen, kom opp med tittelen «Junaiten i Lillesand». Junaiten er det ordet som ofte ble brukt om USA. Alt om utstillingen som satte publikumsrekord med over 8.000 gjester kan en lese om i bokas første artikkel «Junaiten på Museet» skrevet av museumsbestyrer Anne Sophie Høegh-Omdal. Artikkelen er rikt illustrert med bilder fra åpningen og mange av gjenstandene som var stilt ut.

På åpningsdagen og etter hvert dukket det opp mange nye historier som aldri var blitt fortalt.

– Etter hvert ble det klart at materialet rommet et potensial som var for stort til å bli glemt, skriver redaksjonskomiteen.

Privat utlån, artikkelforfattere som har skrevet uten honorar, en redaksjonskomité som har arbeidet på dugnad og sponsorer fra det lokale næringslivet har resultert i denne skatten av en bok som forteller en viktig del av Lillesands historie.

Sjefkokk Mathilde

«Junaiten i Lillesand» er en bok som vil treffe de fleste aldersgrupper takket være den fine måten boka er designet på og det varierte utvalget av artikler.

– Da vi åpnet posen, veltet det ut med gode og sterke historier som fra et overflødighetshorn, skriver museumsbestyreren.

Og det er alle disse gode og sterke historiene som gjør «Junaiten i Lillesand» spesiell i tillegg til at leseren også lærer mye om emigrasjonstida.

Kristen Heldal bidrar med to artikler i boka: «Ellis Island – et symbol på USAs innvandringshistorie» og den fantastiske historien om hans tante, Mathilde Heldal, som var sjefkokk i Kennedy-familien. Agnes Varen Ugland og flere har vært bidragsytere til sistnevnte artikkel. Det er veldig spennende og interessant å lese om Mathilde, se de personlige brevene fra medlemmer i Kennedy-familien og morsomt med menyer og oppskrifter flott satt sammen med bilder.

Arden og Barbie

«Motedesigner i NY» forteller historien om lillesandskvinnen Jessie Hansen som arbeidet som motedesigner i New York i 20 år, blant annet hos Elizabeth Arden. Artikkelen er skrevet av Emma Elisabeth Vennesland, og den sto på trykk i Lillesands-Posten julen 1984.

«Det var aftenkjoler jeg var mest opptatt med å tegne, den første tiden var jeg assistent til en italiensk greve. Du skjønner, Miss Arden var nemlig svært svak for titler. Sami, som greven het, kunne knapt sette en knappenål gjennom et tøystykke. Her er vi nemlig ved essensen av designeryrket. Man behøver ikke være fremragende med nål og tråd. Selvfølgelig er det en stor hjelp å kunne sy og tegne, men det er idérikdommen eller kreativiteten det kommer an på, forteller Jessie Hansen.» Artikkelen er krydret med bilde og faktaopplysninger om Elizabeth Arden samt bilde av Jessie Hansen og et av hennes svigerinne Signe Hansen i brudekjole designet av Jessie.

Professor i historie, Berit Eide Johnsen, har skrevet artikkelen «Chambermaid på Manhattan» som forteller historien om hennes grandtante Karen som arbeidet i Amerika i nærmere 40 år. Artikkelen gir et interessant innblikk i Karens liv «over there», og dette er satt i sammenheng med utvandringen fra Agder til Amerika. Også denne artikkelen er flott illustrert med fotografier og brev.

Eide Johnsen har også sammen med Grethe O.H. Gullaksen og Anne Sophie Høegh-Omdal bidratt med artikkelen «Barbie!». Her forteller de om sine opplevelser da de fikk sine Barbie-dukker.

– Det var som å få et elektrisk støt. Det var et eventyr, skriver Høegh-Omdal om sin Amerika-gave.

Sterke historier

«Junaiten i Lillesand» forteller også historiene om menn og fedre som aldri kom hjem igjen. John Gustav Johansen bidrar med «Lars og Karen» som viser brevveksling mellom de to etter at Lars dro til Amerika i 1926. Karen måtte arbeide 20 timer i døgnet for å få endene til å møtes, og hun ventet stadig på brev fra mannen. Da familien fikk kontakt med Lars igjen etter mange år, bad han om å få være i fred.

Blant de mange utvandrere fra Norge var det to som hadde spesielt berømte forfedre: Henrik Ibsen og Kristian Lofthus. Dette skriver John Gustav Johansen om. Alvhild Gulbrandson og Randi Rosenberg Hall har forfattet historien om Elise Amalie Tvede Wærenskjold og hennes innsats som pioner og foregangskvinne. Elise var en av de første emigranter fra Lillesand helt tilbake til 1840-årene.

I tillegg til de nevnte artikler er det flere som byr på interessant lesning. «Junaiten i Lillesand» er en bok som kan tas frem igjen og igjen. Den anbefales.

Merete

Redaksjonskomiteen består av Anne Sophie Høegh-Omdal, Merete Heldal, Kristen Heldal og Kari Michelsen.
Lillesandsfirmaet me & du står for den grafiske designen.